

reCOVery-LV

Valsts pētījumu programmas projekts

**Ekonomiskais, politiskais un juridiskais ietvars Latvijas
tautsaimniecības potenciāla saglabāšanai un
konkurētspējas pieauguma veicināšanai pēc pandēmijas
izraisītās krīzes
(reCOVery-LV)**

Projekta vadītāja:

Prof., Dr. habil. oec. Inna Šteinbuka

VPP-COVID-2020/1-0010

29.10.2020.

reCOVery-LV

reCOVery-LV pase

Ekonomiskais, politiskais un juridiskais ietvars Latvijas tautsaimniecības potenciāla saglabāšanai un konkurētspējas pieauguma veicināšanai pēc pandēmijas izraisītas krīzes (reCOVery-LV)

VPP-COVID-2020/1-0010

Projektu vada **Inna Šteinbuka**

Projektu īsteno:

Latvijas Universitāte

Sadarbības partneri:

Latvijas Lauksaimniecības universitāte;

Rīgas Tehniskā universitāte;

Rīgas Stradiņa universitāte;

Latvijas Zinātņu akadēmija.

Finansējums: **€ 495000**

VAIRĀK INFORMĀCIJAS

 ej.uz/reCOVery-LV

PROJEKTA MĒRĶIS

Sniegt visaptverošu un daudznozaru Covid-19 pandēmijas ietekmes novērtējumu uz Latvijas ekonomiku un sagatavot zinātniski pamatotus un inovatīvus starpdisciplināra rakstura rīcībpolitikas ieteikumus sekmīgākai pandēmijas radīto izaicinājumu pārvarēšanai attiecībā uz ilgtspējīgu un iekļaujošu Latvijas ekonomikas attīstību.

IEGUVUMI

Esošās rīcībpolitikas novērtējums pandēmijas radīto zaudējumu mazināšanai.

Latvijas ekonomiskās attīstības nākotnes virzības scenāriju izstrāde un labāka scenārija īstenošanas instrumentu pamatojums, novērtējot iekšzemes sociālās un starptautiskās politiskās attīstības dinamiku.

Jauns zinātniski pamatotu un piemērojamu politikas ieteikumu komplekts politikas veidotājiem.

reCOVery-LV

Uz kādiem jautājumiem sniegsim atbildi?

1. Vai Covid-19 pandēmija ir izraisījusi strukturālas pārmaiņas: kā nākotnē padarīt tautsaimniecību noturīgāku pret satricinājumiem?
2. Vai strukturālas un institucionālās pārmaiņas ir valdības iniciētas vai, gluži pretēji, atspoguļo spēkā esošo noteikumu nepilnības?
3. Kā pandēmija ietekmē eksportu? Vai ir pamatota atdalīšanās no globālā un ciešāka piesaiste Eiropas piegāžu ķēdēm? Kā līdzsvarot vajadzību pēc lielākas pašpietiekamības ar vajadzību padziļināt specializāciju?
4. Kas notiks ar fiskālo ilgtspēju un valsts parādu? Vai un kādā veidā var mazināt riskus? Kādi ir valsts atbalsta sniegšanas kritēriji?
5. Vai komercbanku sistēma krīzes laikā ir ekonomiku stimulējošs vai kavējošs elements?
6. Kā pandēmija ietekmēs prasmju, zināšanu un inovācijas Latvijā: vai tā izraisīs mazāku zināšanu eksportu, lielāku kapitāla apriti un produktivitātes pieaugumu? Kāda būs ietekme uz labklājību?
7. Vai krīzes rezultātā tiks paātrināta digitālā un digitālo prasmju uzlabošana, e-komercija?
8. Cik lielā mērā politiskie riski attiecībās ar ES un starptautiskajiem partneriem (ASV, Ķīna, Krievija, Baltkrievija) veicinās vai bremzēs tirdzniecību, investīcijas, darbaspēka pārvietošanu?
9. Kādi normatīvo aktu grozījumi nepieciešami valsts pārvaldes pilnveidošanai?

Valsts ilgtspējas teorētiskais rāmis

Ievainojamību ietekmējošie faktori

Ārpolitiskie riski kaimiņvalstīs
(Krievija, Baltkrievija)

Ekonomiskā atvērtība, t. sk.

- Augsta eksporta koncentrācija
- Atkarība no importa

Visas WP
aptauja
VS
Statistika

Izturību ietekmējošie faktori

Labā pārvaldība
Institūciju efektivitāte
Biznesa klimats
Uzņēmumu efektivitāte
Produktivitāte
Konkurētspēja
Fiskālā ilgtspēja
Sociālā kohēzija

reCOVery-LV

Sabiedriskās domas aptaujas rezultāti

(veikta septembrī, izmantojot tiešo interviju dzīvesvietās metodi)

1. Vispārējā situācija

- Pandēmija nav būtiski mainījusi sabiedrības apmierinātību ar dzīvi. Apmierinātības novērtējums 6,8 salīdzinot ar 6,7 punkti 2019. gadā.
- Pandēmija nav veicinājusi iedzīvotāju vēlmi pamest Latviju: 82,9% atzīst, ka nav par to domājuši.

2. Attieksme pret valdības institūciju darbu ārkārtas situācijas laikā

- 35% izjūt lepnumu par valdības darbu krīzes laikā. Starp respondentiem riska grupā lepnums par valsts iestāžu darbu sasniedz 41,6%.
- 50,5% uzskata, ka ārkārtējās situācijas dēļ valsts spēj pildīt funkcijas tik pat labi vai pat labāk.
- 63,5% uzskata, ka atkārtota pandēmijas vilnī jāievieš tik pat stingrus vai stingrākus cilvēku savstarpējās kontaktēšanās ierobežojumus.
- 70,9% piekrīt, ka krīzes situācijās valstij būtu jāīsteno izņēmīgāk, pat ja tas būtu saistīts ar lielāku iejaukšanos indivīdu personīgajā dzīvē
- 56,5% uzņēmēju un 48,3% privātajā sektorā strādājošo atbalsta attālināto darbu valsts pārvaldē

3. Krasas atšķirības reģionālā griezumā:

- Kurzemē ir visliktākā ekonomiskā situācija, vismazāk to, kuri lepojas ar valdības darbu
- Zemgalē: valsts atbalstam vajadzēja būt lielākam un iekļaujošākam
- Vidzemē: valsts atbalsts ir sniedzams tikai tiem, kuri ir godprātīgi maksājuši nodokļus

4. Personīgo paradumu maiņa

- 49,9% iedzīvotāju nav mainījuši iepirkšanās paradumus. 38,5% apmeklēja veikalus retāk, neizmantojot iepirkšanos internetā, un 9,3% deva priekšroku pirkumiem internetā.

5. Covid-19 pandēmijas ietekmi uz iedzīvotāju savstarpējo solidaritāti un nodokļu disciplīnu

- 68,4% uzskata, ka izvairīšanās no nodokļiem ir nosodāma un 54,2% uzskata, ka Covid-19 iespaidā cilvēki labprātāk maksā nodokļus.

reCOVery-LV

Projekta izpētes bloku mijiedarbība

Starptautiskās sadarbības rezultāts

A comparative review of socio-economic implications of the coronavirus pandemic in the Baltic States

This review is a joint work of Foresight Centre of Parliament of Estonian, Productivity Research Institute LV PEAK of the University of Latvia and Government Strategic Analysis Center (STRATA) of Lithuania. The review will be presented at the Baltic Assambly on 6 November 2020.

FORESIGHT CENTRE

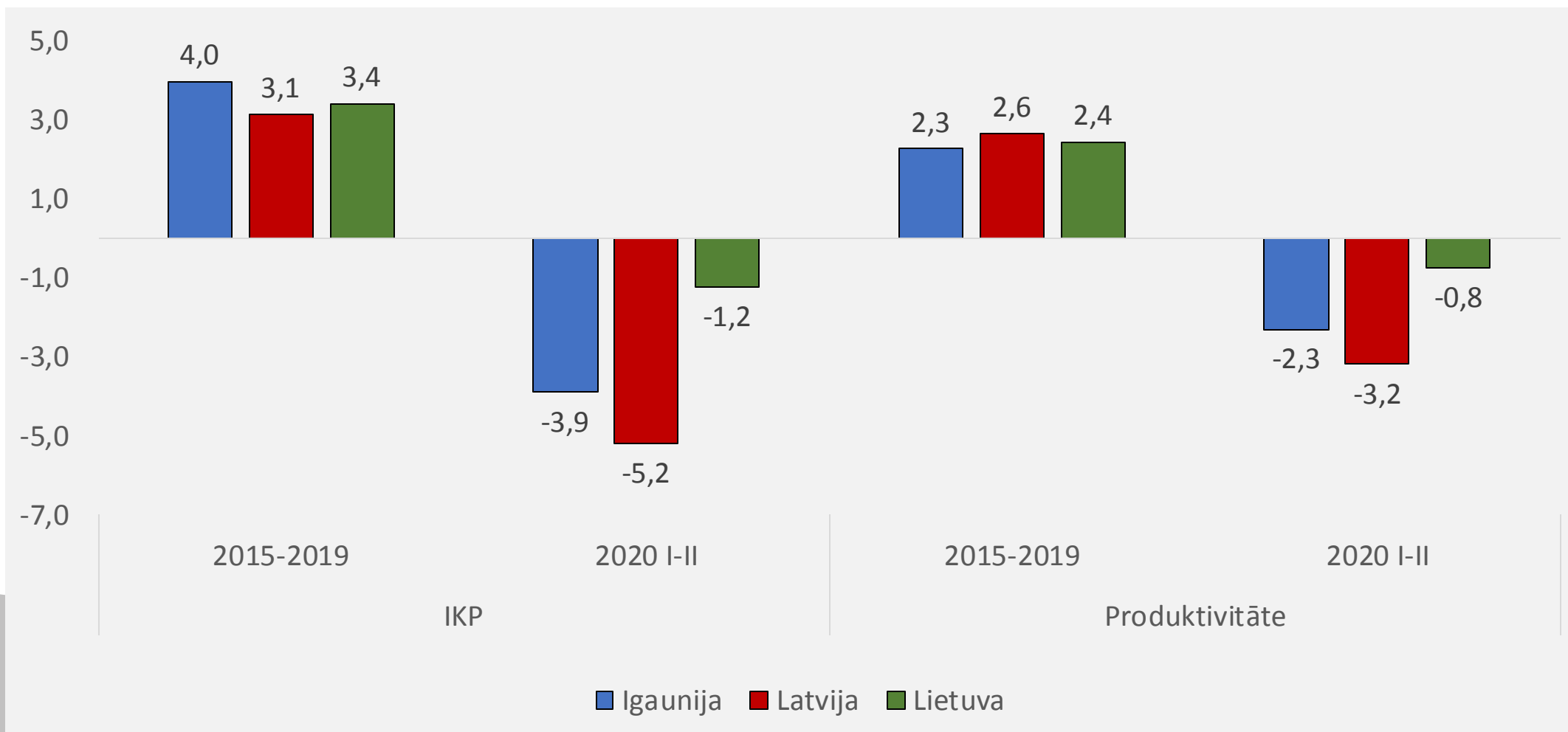

reCOVery-LV

Covid-19 pandēmija Latvijas ekonomiku ir skārusi spēcīgāk nekā Igauniju un Lietuvu

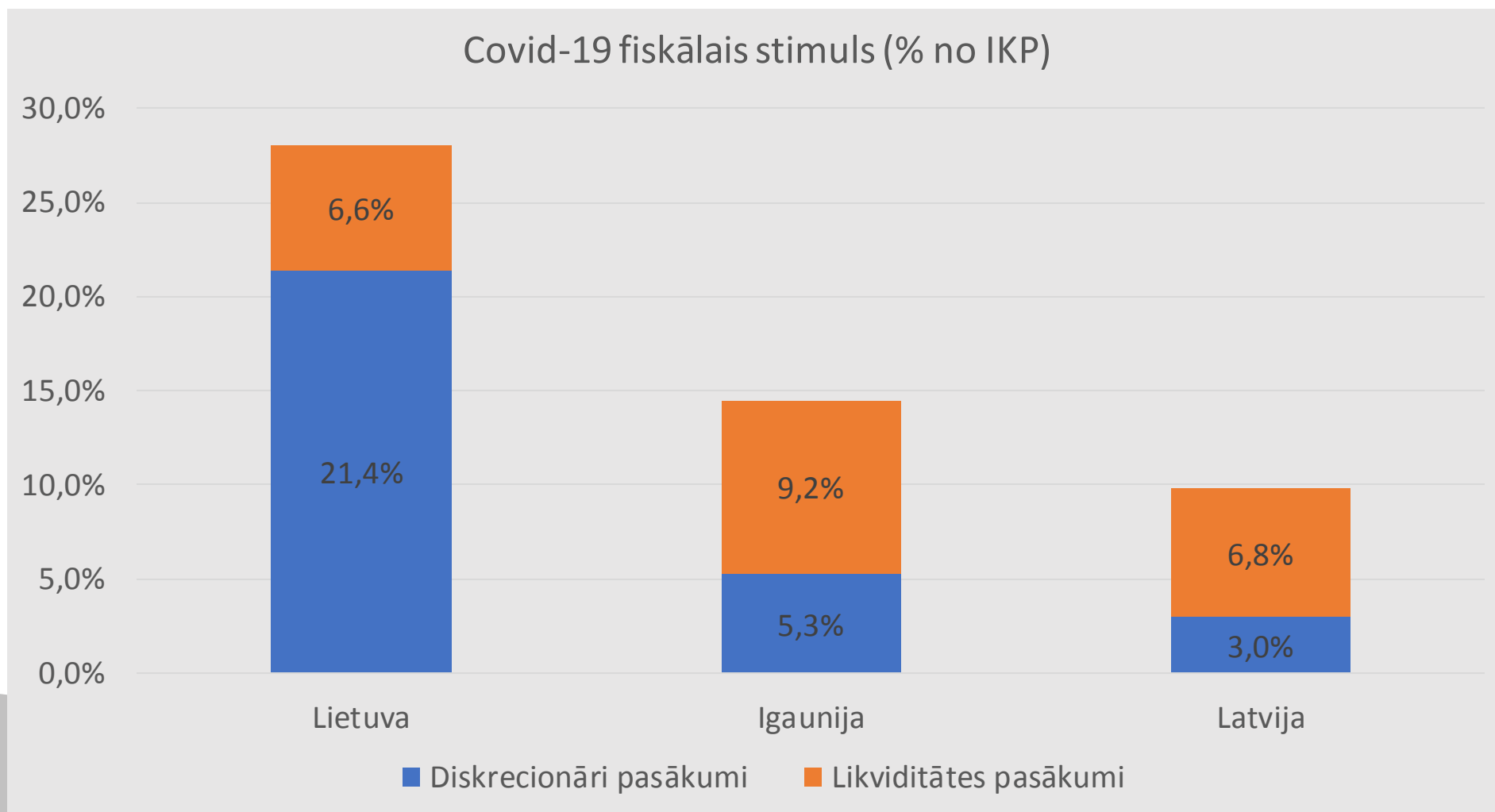

IKP un produktivitātes pēc nodarbināto skaita pieaugums Baltijas valstīs
(% vidēji gadā)

Avots: autoru aprēķins

Latvijas valsts atbalsts Covid-19 pandēmijas seku mazināšanai kopumā ir mazāks par Igaunijā un Lietuvā sniegto atbalstu

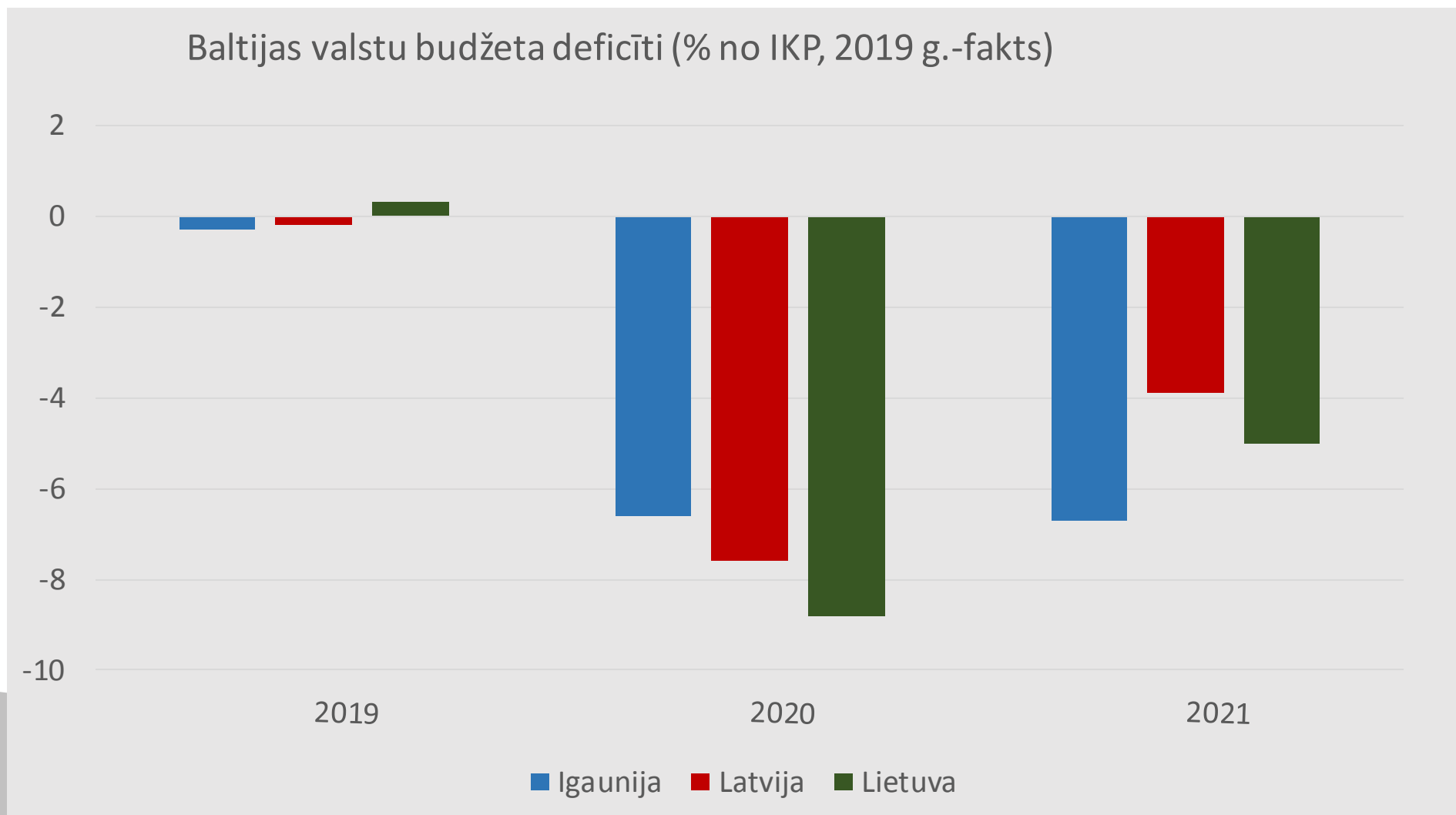

Avots: Eiropas fiskālais monitors (Septembris 2020)

reCOVery-LV

Latvijas valdības fiskālā politika ir konservatīva nekā Igaunijā un Lietuvā

Avots: Baltijas valstu Fiskālās padomes

reCOVery-LV

Produktivitātes ziņojums tiks iesniegts LV valdībai un EK šī gada novembrī

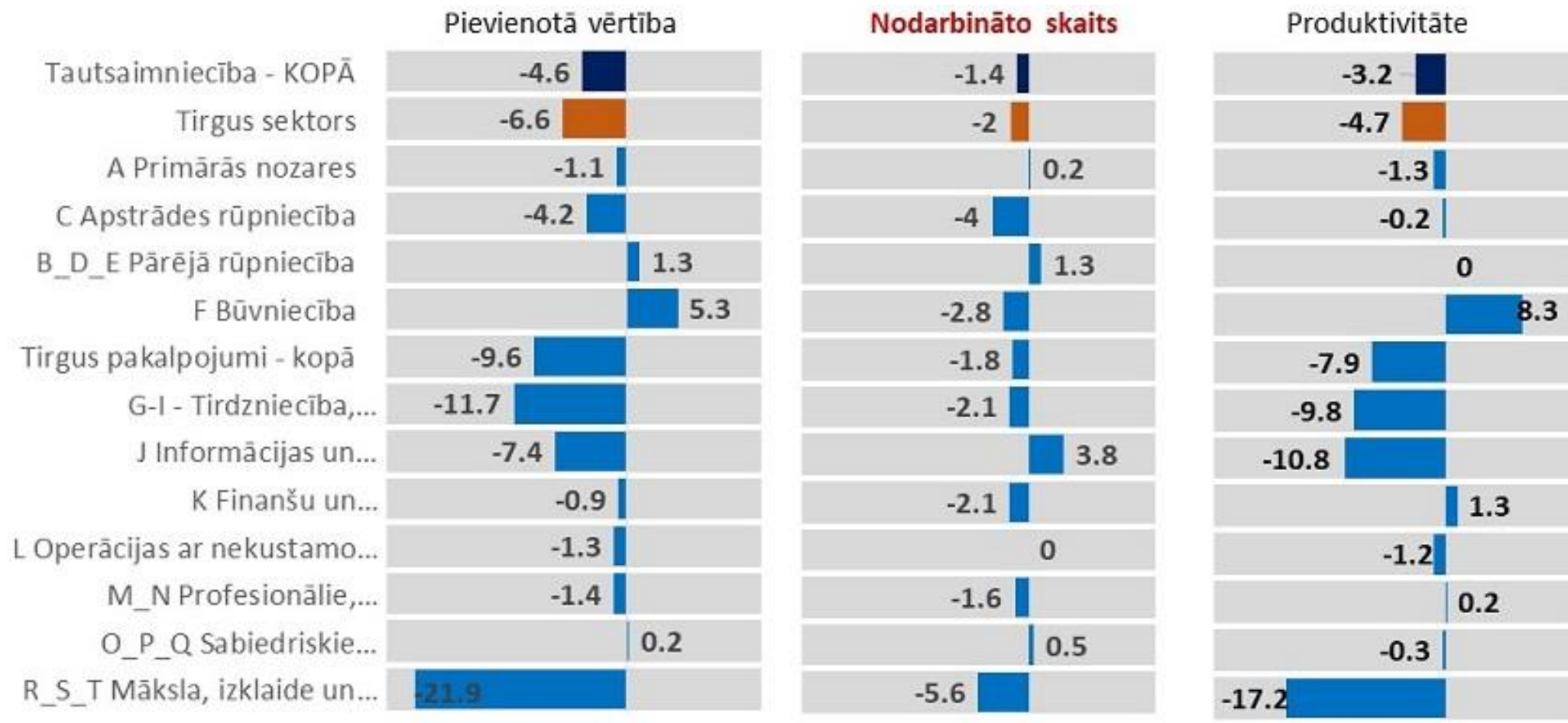
reCOVery-LV

Produktivitātes dinamika nozarēs laika griezumā ir dažāda, pie tam atkarīga ne tikai no izaugsmes cikla un citiem faktoriem, bet arī pielietotās aprēķinu metodoloģijas

Produktivitātes izmaiņu tempi Latvijas tautsaimniecības nozarēs Covid-19 krīzes ietekmē (2020.gada 1.pusgads pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, procentos)

aprēķins
pēc
nodarbināto
skaista

Avots: autoru aprēķins

reCOVery-LV

Vietējo pārtikas ķēžu pārstrukturizēšana un noturības stiprināšana krīzes un pēckrīzes laikā Latvijā (WP5)

- 1. Vietējo un globālo pārtikas piegādes ķēžu noturības novērtēšana COVID-19 krīzes laikā un pēc tās):**
 - izpēte par situāciju krīzes laikā pārtikas ķēdēs starptautiskā mērogā un Latvijā;
 - analīze par Latvijas 6 pārtikas sektoriem (ražošana un pārstrāde) krīzes un pēckrīzes periodā,
 - analīze par mazumtirdzniecības sektora un patērētāju uzvedību krīzes laikā attiecībā uz pārtiku (intervijas).
- 2. Vietējo lauksaimniecības izejvielu un pārtikas produktu piegādes iespēju novērtēšana un novatorisku risinājumu izstrāde, lai uzlabotu ķēžu noturību krīzes un pēckrīzes apstākļos:**
 - analīze (intervijas un CSP dati) par augļu un dārzeņu ražošanu, eksportu, uzņēmumu skaitu, pašpatēriņu;
 - **Tiek izstrādāts pārtikas paku sastāvs bērniem** vecumā no diviem līdz astoņpadsmit gadiem. Veikta pusdienu maltītei paredzēto uzturvielu kalkulācija. Sagatavoti ēdieni katrai ēdienreizei, veikta ēdienu sensorā novērtēšana ēdienu patikšanas analīzei. Sagatavoti ēdienu paraugi laboratoriskai uzturvielu analīzei: olbaltumvielu, tauku, ogļhidrātu, sāls, kalcija, magnija, A vitamīna, u.c.
- 3. Ieteikumi politikas veidotājiem, pašvaldībām, ražotājiem un patērētājiem par lauksaimniecības izejvielu, pārtikas produktu un uztura sistēmu noturības stiprināšanu krīzes un pēckrīzes laikā.**

Iesaistīti: LLU ekonomisti, sociologi, APP Dārzkopības institūta pētnieki – inženieri, lauksaimnieki un biologi, LLU pārtikas tehnologi.

reCOVery-LV

Konstitucionālais un administratīvais ietvars pandēmijas un citu ārkārtas situāciju efektīvai pārvaldībai (WP7)

- ✓ izstrādāta **konceptija par valsts pārvaldei kopēju tiešsaistes platformu**, kurā autentificējoties privātpersonas var saņemt gan attālinātas konsultācijas, gan procesuāli piedalīties administratīvo lietu izskatīšanā, izmantojot videokonferenci;
- ✓ izstrādātas aptaujas **par attālināto komunikācijas un lēmumu pieņemšanas pieredzi valsts pārvaldē ārkārtējas situācijas laikā** gan no privātpersonu, gan valsts pārvaldes skatpunkta nolūkā identificēt pilnveidojamus aspektus;
- ✓ izstrādāta aptauja pašvaldību domju deputātiem **par domes un komitejas sēžu norises videokonferences formātā pieļaujamību, priekšrocībām un trūkumiem**;
- ✓ izstrādāta **analīze par ārkārtējo situāciju regulējuma Satversmē pilnveidošanas nepieciešamību**.

reCOVery-LV

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTĀ**

**EIROPAS
POLITIKAS
PĒTĪJUMU
INSTITŪTS**

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

LV PEAK
LATVIJAS UNIVERSITĀTES DOMNĪCA

**RĪGAS TEHNISKĀ
UNIVERSITĀTE**

**RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE**